

Kapitola dvacet

Kam půjdeme po smrti? O pokání

Micaster: Mistře, kam půjdeme po smrti?

Mirdad: A kde jsi teď, Micastere?

Micaster: V Hnízdě.

Mirdad: Myslíš si, že je toto Hnízdo dostatečně prostorné, aby tě pojalo? Myslíš si, že Země je jediným domovem člověka?

Přestože jsou vaše těla zajata v koloběhu časoprostoru, jsou od času a prostoru odtahována. To, co ve vás pochází ze Slunce, žije ve Slunci. To, co ve vás pochází ze Země, žije v Zemi. Stejně je to i s jinými sférami a dosud nezmapovanými prostory, které se mezi nimi rozpínají.

Pouze blázni si rádi myslí, že jediným přibýtkem člověka je Země. Nesčetná těla plující prostorem jsou pro něho jen ornamentem lidského přebývání a považuje je za přeludy svých očí.

Večernice, Mléčná dráha, Plejády jsou stejným domovem pro člověka, jako je tato Země. Pokaždé když do jeho oka dopadne paprsek světla z těchto hvězd, vytahují ho k sobě nahoru. Pokaždé když prochází pod hvězdnou oblohou, stahuje hvězdy k sobě.

Všechny věci jsou vměstnány do člověka a člověk je na oplátku vtělen do nich. Vesmír je jedno tělo. Spojte se s jeho nejmenší částíčkou a naleznete spojení se vším.

Tak jako nepřetržitě umíráte během svého života, žijete nepřetržitě, i když jste mrtví. Možná ne v tomto těle, ale v jiné formě. Pokračujete v životě, dokud se vaše tělo nerozpustí v Bohu neboli nepřekročí práh změny.

Micaster: Vrátime se tedy na Zemi během naší cesty proměn?

Mirdad: Zákonem času je opakování. To, co se objevilo v čase, se nutně objeví znovu a znovu. Intervaly, v jakých se to děje, mohou být dlouhé či krátké v závislosti na touze každého člověka a jeho vůli k opakování.

Až přestoupíte z cyklu známého jako život do cyklu známého jako smrt a ponese s sebou svou neuhášenou žízeň po Zemi a neukojené vášně, pak vás Země vtáhne zpět do svého lůna. Země vás vsaje a čas vás bude kojit život za životem, smrt za smrtí, dokud se jednou provždy nenaučíte ukojit sami sebe.

Abimar: Má naše Země nad tebou moc, Mistře? Vypadáš totiž jako jeden z nás.

Mirdad: Přicházím, když chci, a až budu chtít, odejdu. Přicházím osvobodit vazaly Země z jejího područí.

Micayon: A jak se mám zbavit této moci? Jak to mám udělat, Mistře?

Mirdad: Tak, že budeš milovat Zemi a všechny její děti. Až bude láska jediným zůstatkem tvých pozemských účtů, pak tě i Země zbaví tvého dluhu.

Micayon: Láska je však ulpívání a ulpívání je pouto.

Mirdad: Ne, láska je jediné osvobození od ulpívání. Miluješ-li vše, na ničem neulpíváš.

Zamora: Může člověk díky lásce uniknout koloběhu svých vzpour proti ní, a tak ovládnout kolo času?

Mirdad: Toho lze dosáhnout pokáním. Kletby unikající z tvých úst si najdou jiný domov, pokud se vrátí a na-

leznou tvůj jazyk přikrytý milující blažeností. Tak láska zabrání, aby se prokletí opakovalo.

Chtíč hledá chtivé oko. Když se však vrátí a nalezne oči plné mateřské lásky, obrátí se k jinému. Tak láska zabrání tomu, aby se opakovaly chtivé pohledy.

Zlé přání, jež vychází ze zlého srdce, si najde jiné hnízdo, nalezne-li při návratu svůj domov přetékaající přáními lásky. Tak láska překoná znovuzrození zlých přání.

A to je pokání.

Pouze láska se vám bude vracet v kole času, bude-li vašim jediným obydlím láska. Pokud se jedna věc neustále opakuje, stane se konstantou neustále zaplňující čas a prostor, a tak je oba popírá.

Himbal: Ještě jedna věc však trápí mé srdce a brání mému pochopení. Místře, proč můj otec zemřel takovou smrtí, a ne jinou?

Kapitola dvacet jedna

Svatá prozřetelnost.

Proč se věci dějí způsobem a v čase, které jsou jim určeny

Mirdad: Je zvláštní, že si dosud vy, děti času a prostoru, nejste vědomi, že čas je univerzální paměť vepsaná do stěly prostoru.

Pokud si při všem svém omezení smysly stále ještě jste schopni pamatovat alespoň některé události mezi svým zrozením a smrtí, o kolik víc toho leží v paměti času, který zde byl již věky před vašim narozením a trvá bez konce i po vaší smrti?

Říkám vám, že čas si pamatuje všechno. Nejen to, o čem máte vy své nejasné tušení, ale i to, co si vůbec neuvědomujete.

Pro čas neexistuje zapomnění. Neztratí se ani nejjemnější pohyb či nádech. Všechno je vedeno v paměti času a vepsáno hluboko v prostoru.

Země, po níž kráčíte, vzduch, který dýcháte, domy, v nichž přebýváte, vám mohou odhalit do nejjemnějších detailů záznamy o vašich životech, vaší minulosti, současnosti a budoucnosti. Stačí jen, budete-li mít dost snahy a odhodlanosti v nich číst a zájem uchopit smysl jejich slov.

V životě stejně tak jako ve smrti, na Zemi stejně tak jako za jejími hranicemi nebudete nikdy sami. Vašimi

společníky budou všechny věci a bytosti, které mají podíl na vašem životě a smrti stejně tak, jako i vy máte podíl na jejich.

Člověk má svou duši ve všem a vše má svou duši v člověku. Tato výměna probíhá bez přerušení. Lidská paměť je však politováníhodný účetní na rozdíl od bezchybné paměti času, která vede v patrnosti nejpřesnější záznam našeho chování k bližním a všem bytostem Všehomíru. Síla času pak přinutí člověka, aby vyrovnával své účty každým „mrknutím oka“, život za životem, smrt za smrtí.

Žádný blesk nezasáhne budovu, pokud ho budova sama nepřiláká. Dům má stejnou vinu na své zkáze jako blesk, který udeřil.

Býk nikdy nenapadne člověka, pokud ho člověk sám nevydráždí. A vpravdě je člověk zodpovědnější za prolití své krve než útočící býk.

Zavražděný brousí dýku vrahovi a oba mají podíl na fatálním vyústění svého příběhu.

Okradený řídí pohyby lupiče a oba páchají krádež.

Člověk na sebe sám přivolává pohromy a pak se bouří proti domnělé křivdě. Zapomíná, že sám rozeslal pozvání těm, jež nyní nazývá nezvanými hosty. Čas nezapomíná a nikdy se neopozdí. Každá pozvánka je doručena na správnou adresu, každá do schránky správného adresáta.

Říkám vám, nenaříkejte si na své hosty, jinak pomstí svou poraněnou pýchu tak, že prodlouží svou návštěvu anebo vás budou chodit navštěvovat mnohem častěji.

Buďte laskaví a pohostinní ke všem svým hostům, ať už jsou jejich vzhled a chování jakékoliv. Jsou to vaši věřitelé. Zvláště těm pak, kteří jsou obtížní a nepřijemní, dejte více, než sami žádají, aby vám byli vděční. Pokud se vrátí, přijdou za vámi jako za přítelem, a ne jako za dlužníkem.

Každého hosta přijměte, jako by to byla pro vás čest. Tak si získáte jeho důvěru a poznáte skryté důvody jeho návštěvy.

Přijměte neštěstí, jako by to bylo štěstí. Jakmile pochopíte jeho příčinu, snadno se i to nejhorší neštěstí obrátí ve svůj opak. I to největší štěstí se stane prokletím pro toho, kdo s ním neumí zacházet.

To vy si vybíráte své zrození i smrt. Volíte čas, místo a jejich způsob, a to navzdory své ubohé paměti, která je snůškou omylů a plátnem plným děr.

To takzvaně moudré tvrzení, že lidé nemají žádný podíl na svém zrození a smrti, pochází z úst drzounů, kteří pohrdají časem a pohlížejí do prostoru pouze úzkou štěrbinou svého oka. Takoví by nejraději přiklali času i prostoru úlohu náhody. Dejte pozor na jejich ješitnost a prolhanost, společníci moji.

Čas ani prostor neznají náhody. Veškeré věci jsou řízeny prozřetelností, která se nikdy nemýlí a nic nepřehlédne.

Kapky deště se shromažďují v pramenech a prameny se rozšiřují do potoků, říček a bystřin. Potoky, říčky a bystřiny pak nabízejí svůj příspěvek veletokům a ty zase vedou svá vodstva do moře. Moře se vlévají do oceánů. Stejným způsobem se na toku prozřetelnosti podílí vůle každého tvora, živého i neživého.

Říkám vám, že všechno má vůli, a i ten kámen, jenž zjevně leží hluchý a neživý, má na vůli svůj podíl. Jak jinak by mohl nalézt své místo v řetězci příčin? Jak by mohl působit na jiné a být předmětem jejich bytí? Jeho uvědomělá vůle a vědomí existence nemusí dosáhnout stupně lidského prozření, jejich podstata je však stejná.

Jak velké části dne jste si skutečně vědomi? Bezpochyby půjde jen o zlomek denního času.

Jestliže si ani vy se vši svou skvělou výbavou a pamětí, se svým mozkiem a prostředky k zaznamenávání vzpomínek nejste vědomi podstatné části svého života, proč se divíte, že kámen zná tak málo ze svého bytí a vůle?

Stejně, jako žijete a pohybujete se v mráкотném nevědomí, nemáte valnou představu ani o tom, jaká je pravá podstata vaší vůle. Ale prozřetelnost si je vědoma vaší nevědomosti a omezení každého tvora ve vesmíru. Tím, že se uvolňuje do každého momentu v čase a do každého bodu v prostoru, nabízí prozřetelnost všem lidem a všemu živému vše, po čem kdy toužili. Není toho více ani méně a nezáleží na tom, zda si to uvědomují. Lidé to však nevědí a s překvapením sledují každý úkaz, který je zasáhne, jako by to byl meteor, který zčistajasna spadl na jejich zahradu. Brání se prozřetelnosti a sklesle obviňují to, co si představují jako poťouchlý osud. Není to však osud, společníci moji, co je poťouchlé. To jen lidská vůle je příliš vrtošivá, nestálá a nejistá si svým směrem. Dnes míří na východ a zítra bude putovat na západ. Na jednom místě považuje něco za dobré a jinde zase tvrdí, že jde o nejhorší zlo. Dnes někoho považuje za nejlepšího přítele, ale již zítra o něm bude mluvit s pohrdáním.

Nebuďte nestálí, společníci moji. Vězte, že veškeré vaše vztahy jsou určeny vaší vůlí. Lidé i věci jsou s vámi spoutány tím, co očekáváte vy od nich, i tím, co si žádají oni od vás.

Proto jsem vám již dříve řekl a připomínám to i nyní: buďte opatrní na to, jak dýcháte, jak mluvíte, co si přejete, co si myslíte a co děláte. Vaše vůle se ukrývá v každém vašem nádechu, v každém vysloveném slově, v každém

přání, v každé myšlence a v každém skutku. To, co vám zůstává skryto, to, co považujete za skryté, je pro prozřetelnost vždy zjevné.

Nepožadujte po žádném svém bližním, aby vám způsobil radost na svůj úkor, nechcete-li, aby se vám jeho újma vrátila.

Nežádejte po nikom dobro, které pro něj znamená zlo. Tak byste přivolali zlo i na sebe.

Požadujte však po všech lidech a věcech jejich lásku. Pouze tak vám spadnou z očí klapky a vy pochopíte celým svým srdcem a budete zasvěceni do podivuhodného mysteria prozřetelnosti.

Teprve až si uvědomíte všechny věci, uvidíte jejich vůli ve svém nitru, nikoliv své touhy ukryté do jejich středu.

Dokud si však neuvědomíte stav vaší vůle ani projev vůle druhých, nenaleznete mysterium prozřetelnosti.

Jakmile poznáte mysterium prozřetelnosti, nestavte nikdy svou vůli proti ní. Vždy budete poraženi. Z každého takového souboje vyjdete vyžděšení a plní utrpení. Vaše pomsty vám pak přinesou jen další jizvy, až dokud nepřeteče pohár vaší žluči.

Radím vám, přijměte moc prozřetelnosti a změníte porážku ve vítězství. Přijměte ji bez řečí a nechte, ať vás obdaruje všemi svými dary. Přijmete je s vděčností a vírou, že jsou jen vaším řádným podílem na prozřetelnosti. Přijměte je, abyste mohli pochopit její cenu a smysl.

Jakmile pochopíte skryté cesty své vlastní vůle, pak naleznete klíč k prozřetelnosti.

Přijměte to, co neznáte, a ve své neznalosti naleznete klíč k pochopení. Odmítněte to a život pro vás zůstane hádankou, která vás bude neustále rozčilovat.

Staňte se sluhou prozířetelnosti, dokud pochopení neučinní prozířetelnost služebním vší vůle. Tak jsem učil Noma. Tak učím i vás.

Kapitola dvacet dva

Mirdad zbavuje Zamoru jeho mlčenlivosti a hovoří o muži a ženě, o manželství a celibátu, o vítězství

Mirdad: Narondo, ty můj věrný strážce paměti, co ti říkají tyto lilie?

Naronda: Nic, čemu bych rozuměl, můj Mistře.

Mirdad: Ale já slyším, že říkají: milujeme Naronda a rády mu nabídneme svou voňavou duši jako zástavu své lásky.

Narondo, ty moje klidné srdce, co ti říká voda v jezírku?

Naronda: Nic, čemu bych rozuměl, můj Mistře.

Mirdad: Ale já slyším, že říká: miluji Naronda, a proto hasím jeho žízeň i žízeň jeho milovaných lilií.

Narondo, ty moje bdělé oko, co ti říká tento den se všemi svými věcmi, které konejší v objetí svých slunečných paží?

Naronda: Nic, čemu bych rozuměl, můj Mistře.

Mirdad: Ale já slyším, že říká: miluji Naronda, a proto ho ve svých slunečných pažích jemně kolébám a společně s ním i zbytek jeho milované rodiny.

Není snad Narondův život příliš plný, než aby se do něj vešly ještě bláhové sny o výstavbě hnízda a vyvádění mladých? Vždyť je toho tolik, co bys mohl milovat a co miluje tebe.

Člověk je vskutku miláčkem Všehomíru. Veškeré stvoření ho tak rádo hýčká! Jen málo je však takových, kteří se nenechají rozmazlit, a ještě méně jich dokáže nehryzat do ruky, jež je hladí.

Pro nezkaženého je i uštknutí hada polibkem z lásky, ale pro zkaženého je i nejsladší milenčin polibek trpký jako hadí kousnutí. Nemám pravdu, Zamoro?

Naronda: Tak pravil Mistr jednoho slunečného odpoledne, který jsme já a Zamora trávili zavlažováním pozemků určených pro klášterní květiny. Zamora, který byl toho dne podivně zamlklý a skleslý, byl Mistrovými slovy nepřijemně zaskočen.

Zamora: To, o čem Mistr říká, že je to pravda, to pravda musí být.

Mirdad: Ve tvém případě tomu ale tak není, že, Zamoro? Nebyl jsi již uštknut mnoha polibky z lásky? Nežžírá tě dosud v útrokách jed něčích polibků?

Zamora: (vrhl se na zem k Mistrovým nohám a oči mu přetékal slzami) Mistré, jak dětinské a zbytečné je pro mne i pro jiné skrývat tajemství před tebou a tvým všepronikajícím zrakem. Pronikneš jím až do nejskrytějších záhybů lidského srdce.

Mirdad: (zvedl Zamoru k sobě a objal ho) Je zbytečné a dětinské ukrývat cokoli byť jen před těmito liliemi.

Zamora: Víím, že mé srdce není dosud čisté, neboť mé sny poslední noci byly nečisté.

Dnes očistím své srdce. Svléknu je do naha před tebou, před Narondou, před těmito liliemi i červy, již žijí v jejich kořenech. Zbavím svou duši těžkého břemene tajemství. Kéž je vánek roznese do všech koutů tohoto světa a svěří každé bytosti, která ho obývá.

Když jsem byl mladý, zamiloval jsem se do dívky. Byla krásnější než jitřní hvězda. Její jméno bylo medem pro můj jazyk. Byla sladší než spánek. Když jsi s námi hovořil o modlitbě a síle vložené do naší krve, ihned jsem pochopil smysl těch slov a pil jsem jejich hojivou podstatu, jako jiní pijí léčivý nápoj. Láska Hoglah, takové bylo její jméno, byla velitelem armády v mých žilách a já jsem již dobře věděl, co taková dobře vedená armáda dokáže.

S láskou Hoglah byla věčnost má. Nasazoval jsem si ji, jako si jiní navlékají snubní prsten. Samu smrt jsem si oblékl jako své brnění. Pocítil jsem sílu věků, byl jsem starší než všechny dny, jež šly minulostí, a mladší než všechny ty, které se mají teprve v budoucnu narodit. Mé paže podpíraly nebesa a mé nohy hýbaly zemí. Mé srdce bylo plně jasných hvězd.

Hoglah však zemřela a Zamorův planoucí Fénix se přes noc proměnil ve studenou hromádku popela, aniž by se z něj zrodil nový život. Ze statečného Zamory – lva – se přes noc stal vystrašený Zamora – zajíc. Ze Zamory – píliře nebeské klenby – se stal Zamora – vrak potopený na dně stojatého rybníka.

Zachránil jsem z něj vše, co se dalo, a vyrazil do Archy s přáním nechat se pohřbít zaživa v jeho roztřesených vzpomínkách a temných stínech. Ke svému velkému překvapení jsem však dorazil právě v době, kdy jeden ze služebníků řádu opustil tento svět a byl jsem přijat jako nový společník Archy.

Po patnáct let slyšeli a viděli společníci svého Zamoru a po celý ten čas přesto neměli ani tušení o jeho tajemství. Snad pouze starobylé zdi a pochmurné průchody si nebyly zcela nevědomy jeho zoufalství. Možná, že květiny a stromy v klášterní zahradě vycítily malý zlomek jeho smut-

ku. Struny mé harfy ti však mohou říci o Hoglah mnohem více, než by dokázala má slova.

Když tvá slova začala zahřívát a smývat popel Zamorova Fénixe a já se již cítil být nablízku jeho novému zrození, navštívila Hoglah mé sny, rozbouřila mou krev, smýkala mnou o ostré útesy všedního dneška a připomínala mi, že naše láska je jen vypálená pochodeň, zamrzlá extáze a hromádka neživého popela.

Ach, Hoglah, Hoglah!

Odpust mi, Mistře, že se nedokážu ubránit slzám, vždyt' tělo je jen tělo a sotva někdy bude něčím víc. Polituj mé tělo, polituj Zamoru.

Mirdad: Sama lítost si zasluhuje politování. Mirdad však lítost nezná. Mirdad nabízí všemu a všem jen přebytek lásky. Mám ji pro tělo a také pro ducha, který přijímá hrubou formu těla, aby ji rozpustil ve své vlastní beztvárosti. Mirdadova láska pozvedne Zamoru z popela a učiní z něho vítěze.

Kážu vám o vítězi, kážu o člověku sjednoceném, jenž je sám sobě mistrem. Láska ženy učinila muže vězněm a láska muže uvěznila ženu. Obě jsou stejně nevhodné pro vzácnou korunu svobody. Pouze muž i žena sjednocení láskou, neoddělitelní a nerozlišitelní, jsou v pravdě hodni odměny, vzácné koruny svobody.

Pravá láska nepotřebuje milence.

Pravá láska se nekrmí masem a krví.

Pravá láska nepřivádí k sobě muže a ženu jen proto, aby plodili další muže a ženy, a tak pokračovali v tělesném zotročování člověka.

Kážu vám o vítězi, o člověku-Fénixovi, který je příliš svobodný na to, aby mohl být nazýván mužem, a příliš jemný na to, aby mohl být nazýván ženou.

V hustých sférách života jsou muž a žena jedno. A stejně tak i v jeho řidších sférách. Prostor mezi těmito sférami je ovládnut představou duality. Ti, kteří nedokážou vidět dále než do minulosti, tvrdí, že tato sféra je samou věčností. Jsou závislí na představě duality, jako by to byl život ve své nejhlubší podstatě, a nechápou, že život je jedno.

Dualita je pouze jednou etapou času. Tak jako vzešla z jednoty, tak se k ní i vrátí. Čím dříve projdete tímto obdobím, tím dříve dosáhnete svobody.

Cožpak nejsou muži a ženy jedinou bytostí, která si není vědoma své jednoty, a tak rozseknuta v půli musí pít hořkost duality, již by mohla snadno vyměnit za nektar jednoty? Člověk, který pije žluč, touží po nektaru. Cožpak jej nemůže nalézt, zmocnit se ho a uvědomit si možnost svobody? Nechte hřebce ržát na klisnu a laň volat na jelena. To sama příroda je k tomu vede a žehná jim a raduje se z jejich spojení. Nemají vpravdě žádný vyšší osud než naplnit zákon plození.

Nechte muže a ženy, již nejsou dosud příliš vzdáleni hřebcům či laním, ať se navzájem vyhledávají v temných chvílích tělesné touhy. Nechte je, ať vychutnávají výjimečnost svého spojení v temných ložnicích, spojení právem svatební noci. Nechte je přijímat radost z plodnosti a zasévat semě do lůna ženy. Nechte je pokračovat v koloběhu jejich rodu. Příroda je ráda podpoří a rozestře pod jejich roztoužená těla lůžka z květin.

Ti však, kdo touží po spojení, si musí uvědomit, že je nespojí jejich těla, nýbrž sama vůle po svobodě od těla. Na své cestě k dokonalé jednotě a svatému pochopení budou muset překonat mnoho překážek. Tělo a veškerá jeho pokušení jsou jednou z nich.

Lidé často hovoří o lidské podstatě, jako by to byl pevný základ, dobře změřený a definovaný, dostatečně prozkoumaný a pevně spojený s něčím, čemu říkají sex.

Je lidskou podstatou uspokojovat sexuální potřeby. Využít pohlavní touhy samotné jakožto prostředku pro překonání sexu je podle nich cestou proti lidské přirozenosti, jež člověka vrhá do neskonaleho utrpení. To tvrdí mnozí. Nenaslouchejte tomu žvatlání.

Člověk je příliš široký a jeho podstata příliš složitá. Jeho nadání se liší a stejně tak i jeho přání. Lidská síla je nevyčerpatelná. Varujte se těch, kteří se snaží nastavit člověku hranice.

Tělo si jistě často na člověku vymáhá svou daň. Zaplatí-li, pak vždy jen na čas. Kdo z vás chce být na věky dlužníkem? A který dlužník nesní o tom, že shodí břemeno svého závazku a osvobodí se od placení úroků?

Člověk se nenarodil jako dlužník. Člověk se nenarodil jako vazal. Proto touží po svobodě a chce se zbavit každého břemene. Svoboda jistě bude jeho.

Co je to pouto krve pro toho, kdo touží po vítězství? Jen pouto, které musí zlomit svou vůlí.

Vítěz chápe, že jeho krev je spřízněna s krví všech, a proto není k nikomu připoután.

Nechte ty, kdo netouží po svobodě, aby pokračovali v rozmnožování rodu. Ti však, kdo zvítězili, mají na starosti jiné rozmnožování – rozmnožování vítězů.

Vítězové nepocházejí z beder ani z lůna. Vystupují z čistých srdcí, jejichž krev řídí neutuchající touha po vítězství.

Vím, že mnozí z vás a další muži i ženy přijali slib celibátu. Přesto jste však vzdáleni čistotě, což potvrzuje i Zamorův noční sen.

Ti, kteří se zavírají za vysokými zdmi a těžkými železnými branami a oblékají klášterní roucha, nejsou ještě čistí. Mnozí mnichové i řádové sestry jsou hříšnější než největší hříšníci, přestože jejich těla odpřísáhnou, a to popravdě, že se nikdy nespojila s jinými těly. Čistí jsou však pouze ty, jejichž srdce a duše jsou čisté bez ohledu na to, zda žijí v klauzuře nebo na trhu.

Važte si ženy, mí společníci, a uctívejte ji. Ne jako matku rodu, ne jako milenku, ale jako dvojče muže a jeho partnerku na dlouhé cestě životem i v utrpení, které přináší. Bez ženy nemůže muž překonat prostor duality. V ní však nalezne jednotu a ona v něm svobodu od duality. Po čase se pak dvojčata spojí v jedno, ve vítěze, jenž není ani muž, ani žena a který je dokonalým člověkem.

Kážu vám o vítězství člověka, který je sám sobě mistrem. Až každý z vás zvítězí, vystoupí Mirdad z vašeho středu.

Zamora: Rmoutí mě, že hovoříš o tom, že se nás chystáš opustit. Vždyť kdybychom za tebou přišli a nenalezli tě, Zamora by jistě ukončil svůj pozemský život.

Mirdad: Můžeš chtít mnoho věcí, Zamoro. Můžeš chtít dokonce všechno. Jednu věc si však nesmíš nikdy přát, a to ukončit svou vůlí, která je vůlí k životu, což je sama Prozřetelnost. Neboť život, který je samo bytí, si nikdy nemůže přát své nebytí. Stejně tak ani nebytí nemůže mít vůli. Ne, dokonce ani Bůh nemůže ukončit Zamorův život.

Pokud jde o můj odchod, ten den jistě přijde. Budete hledat mé tělo a nenaleznete mě. Mám práci i na jiných místech Země. Nikam však nepůjdu, dokud má práce zde nebude skončena. Raduj se proto, Mirdad se s vámi nerozloučí dříve, než budete mistry. Muži, kteří jsou jednotlivci a sami sobě mistry.

Až získáte jednotu a vládu nad sebou, pak se Mirdad stane věčným společníkem vašich srdcí a jeho jméno nikdy nevytizí z vaší paměti.

Tak jsem učil Noema.

Tak učím i vás.

Kapitola dvacet tři

Mirdad uzdravuje Sim-Simu a hovoří o stáří

Naronda: Sim-Sim byla nejstarší kráva ve stájích Archy a již pět dní se trápila a odmítala žrát a pít. Šamadam poslal pro řezníka s tím, že je lepší krávu porazit a získat z prodeje jejího masa peníze, než nechat ji zemřít a nic nevydělat.

Když o tom Mistr slyšel, hluboce se zamyslel a hned spěchal do stáji až k místu, kde byla Sim-Sim. Následovalo ho sedm společníků.

Sim-Sim stála smutná a téměř nehybná. Hlavu měla svěšenou, oči zpola zavřené a srst měla zježenou a nečistou. Čas od času trochu pohnula uchem, aby odehnala dotěrnou mouchu. Vemeno jí viselo mezi jejíma nohama seschlé a vrásčité. Na sklonku jejího života byla Sim-Sim odepřena sladká radost mateřství. Byla už jen kost a kůže, boky jí vystupovaly a rýsovaly se jako dva náhrobky. Žebra a obratle se daly snadno spočítat. Dlouhý ocas s těžkou štětkou chlupů jí volně visel na konci a ani se nepohnul.

Mistr přišel k nemocnému zvířeti a začal je hladit mezi rohy, mezi očima a pod bradou. Čas od času ji poplácal po zádech a hovořil k ní, jako by to byla lidská bytost.

Mirdad: Kam se podělo tvé přežvykování, má velkorysá Sim-Sim? Sim-Sim toho dala již tolik, že si zapomněla schovat trochu trávy? A mnoho nám toho ještě Sim-Sim dá. Její sněhobílé mléko stále ještě koluje v jejích žilách.

Její silní potomci táhnou těžké pluhu na našich polích a pomáhají nám nakrmit mnohá hladová ústa. Jalovice z jejího rodu již brzy naplní naše stáje svými telaty. Její trus pomáhá stinným keřům v naší zahradě a sladkým plodům.

Naše hory dodnes znějí silným bučením Sim-Sim. Naše studánky stále odrážejí její krásnou tvář. Naše půda se stále raduje z otisků jejích kopyt. Naše tráva ráda krmí Sim-Sim a Slunce ji rádo zahřívá. Vánek se raduje, že může hladit její lesklou srst. Mirdad rád vidí, jak prochází pouští stárnutí, a rád ji přivede na jiné pastviny do země jiných sluncí a vánků.

Mnoho již nám Sim-Sim dala a mnoho si vzala. Je toho však ještě více, co má dát a vzít.

Micaster: Hovoříš se Sim-Sim tak, jako by byla nadána lidským chápáním. Cožpak ti může rozumět?

Mirdad: Nejsou to slova, co se počítá, dobrý Micaster. Je to to, co slova do světa přinášejí. Každé zvíře umí vnímat tón lidského hlasu. Z očí Sim-Sim na mě hledí žena.

Micaster: Co dobrého však může přinést mluvení s tak starou krávkou? Doufáš, že zastavíš nápor času a prodloužíš její dny?

Mirdad: Stárnutí je strašné břemeno jak pro zvíře, tak pro člověka. A pro člověka ještě více, neboť lidé svou bezohledností ztěžují stárnutí druhým. Když se narodí nové dítě, prokazují mu náklonnost a starají se o ně. Pro starého člověka však mají jen lhostejnost namísto pomoci a odpor spíše než sympatie. Se stejnou nedočkavostí, se kterou očekávají, až dítě doroste v dospělého člověka, chtějí vidět starce v hrobě.

Nejmladší a nejstarší jsou stejně bezmocní. Ale bezmocnost mládí obklopuje láska a starost všech. Bezmoc-

nost stárí se může opřít o pomoc nemnohých. Popravdě si však stárí zasluhuje více sympatií než mládí.

Až bude slovo muset zaznít dlouze a hlasitě, aby se dostalo k uchu, které bylo dosud citlivé na nejtišší šepot.

Až se dosud bdělé oko stane tanečním parketem nejpodivnějších stínů.

Až se rychlá noha stane olověným závažím a ruka, jež vedla pluh, ochabne.

Až se kolena přestanou ohýbat a hlava se stane pro krk jen závažím.

Až se mlýnské kameny přestanou točit a mlýn sám se stane opuštěnou chatrčí.

Až se ke vstávání připojí strach z pádů a usednutí bude provázeno pochybností, zda se tělo ještě někdy zvedne.

Až se radost z jídla a pití změní ve strach z nadýmání a bolesti při vyprazdňování.

Až se vyhýbání se jídlu a pití změní v otevírání dveří zániku.

Tehdy, mí přátelé, přichází čas, kdy je třeba věnovat pozornost starci, půjčit mu vlastní ruce a nohy, posílit jeho upadající odvalu láskou a dát mu pocítit, že ve svém pokročilém věku nám není o nic méně milý, než byl v čase svého dětství a dospívání.

Osmdesát let není pro věčnost možná více než mrknutí oka, ale člověk, který zaséval svůj život po osmdesát let, tak zasel úrodu, již nyní sklízíme my všichni. Je pokrmem pro ty, kdo po něm sklízí. Čí život není setbou a sklizní pro všechny ostatní?

Cožpak neskližíte v každé chvíli života setbu všech těch, kdo tu byli před vámi? Čím jsou vaše slova, ne-li sklizní slov, která zasel? Čím jsou vaše myšlenky, ne-li sklizní myšlenek, jež zasel muži a ženy, kteří tu byli před

vámi? Vaše oděvy a příbytky, vaše jídlo, vaše nástroje, vaše zákony, tradice a zvyky jsou plody oděvů, příbytků, jídla, nástrojů, zákonů, tradic a zvyků vašich předků.

Nic na tomto světě nesklízíte poprvé. Vše tu bylo ode dávna. Vy jste rozsévači, ženci, vy jste pole i humna. Je-li vaše sklizeň chudá, pohlédněte na to, co jste zaseli na polích ostatních a co jste ostatním dovolili zasít u vás. Prohlédněte si žence, rozsévače, pole a humna.

Do svých sýpek jste uložili životy starých mužů a žen, kteří zasévali na vašich polích. Nejsou snad prameny vašeho bohatství hodny vaší péče? Budete věnovat péči sklizni a své úrodě, ale stíhat svou lhostejností toho, kdo ji zasel? Proč nevěnujete svou pozornost těm, již se vám odvděčí ještě mnohou sklizní? To, co jste odebrali svým rozsévačům, a to, co jim ještě odeberete, vám v ústech zhořkne. A stejné to je i se zvířaty.

Není správné vydělávat na úrodě a pak stíhat rozsévače i pole kletbami.

Buďte laskaví k lidem všech ras a původu, společníci moji. Oni jsou potravou na vaší cestě k Bohu. Zvláště laskaví buďte ke starým lidem, nebo vám vaše nevlídnost pokazí váš pokrm a vy nikdy nedojdete do cíle svého putování.

Buďte laskaví ke zvířatům veškerého druhu a velikosti. Jsou němá, ale pomohou vám při dlouhých přípravách na obtížnou cestu. Obzvláště laskaví pak buďte ke starým zvířatům, nebo se vinou tvrdosti vašeho srdce jejich oddanost změní v zoufalství a jejich pomoc se změní v odpor.

Jaká nevděčnost krmit se mlékem Sim-Sim, a když už nemá dál co dát, pozvat si řezníka, aby jí podřízl hrdlo.

Naronda: Mistr sotva ukončil svou řeč, když dovnitř vstoupil Šamadam s řezníkem. Ten zamířil přímo k Sim-

-Sim. Jakmile ji uviděl, ihned radostně zahlaholil: „Tohle je ta vaše umírající kráva?Vždyť vypadá zdravěji než já. Jenom má hlad a já jsem sytý. Dejte jí něco k snědku.“

Jaké bylo naše překvapení, když jsme se otočili k Sim-Sim a viděli, jak spokojeně přežvykuje trávu. Dokonce i Šamadamovo srdce se obměkčilo a přikázal jí přinést jen ty nejvybranější zvířecí lahůdky. A Sim-Sim jedla s opravdovým potěšením.